

Opdrachten bij voorbeeldartikel 1



Blader nog eens terug naar de casus Massagetherapie (pagina 65) uit *Praktijkgericht onderzoek in de (para)medische zorg*. De vraag die je je als onderzoeker in de fysiotherapiepraktijk stelde, luidde: 'Hoe effectief is massagetherapie in de zin van minder hoofdpijn bij hoofdpijnpatiënten in vergelijking met een controlegroep?'

Je start je onderzoek met het zoeken naar relevante literatuur en beoordeelt je gevonden literatuur kritisch. Een artikel dat mogelijk antwoord geeft op jouw onderzoeksvraag, is *Efficacy of massage therapy in chronic pain: a pragmatic randomized trial*; Walach, H. et al., in *The Journal of Alternative and Complementary Medicine* (9; 2003: 837-846).



Bestudeer dit artikel kritisch en beantwoord de vragen.



Zoals gesteld, kun je je tijdens het kritisch lezen van een artikel zes beoordelingsvragen stellen (zie ook figuur 3.3 uit het boek, pagina 63).



Ook de acht criteria specifiek voor een RCT (zie paragraaf 3.4.1 uit *Praktijkgericht onderzoek in de paramedische zorg*) neem je tijdens het beoordelen van een artikel mee. Het is in de praktijk heel handig om de zes beoordelingsvragen per artikel in een tabel te zetten, waardoor je naderhand gemakkelijk de verschillende artikelen met elkaar kunt vergelijken.



Opdracht 1 ■ Wat is onderzocht?

In de vraagstelling komt tot uiting wat er is onderzocht. De vraagstelling volgt, bij een artikel van goede kwaliteit, uit de achtergrondinformatie die in de inleiding van het betreffende artikel wordt gegeven. Een onduidelijk geformuleerde vraagstelling is vaak geen gunstig teken wat betreft de kwaliteit van het onderzoek.

Uit de vraagstelling is af te leiden of het artikel zal bijdragen aan het antwoord op je eigen praktijkvraag. Ook kun je, aan de hand van de vraagstelling en wat al bekend is uit de literatuur, nagaan of de gekozen onderzoeksmethode een goede is. In geval van een RCT gaat het doorgaans om vragen waar al het een en ander over bekend is. Er is al eens eerder een mogelijke relatie tussen twee factoren (bij de casus Massagetherapie massage en hoofdpijn) aangetoond. Met een RCT wil men immers aanwijzingen krijgen voor een causaal verband tussen de interventie en de beoogde uitkomst.

- a Welke vraagstelling wordt in het artikel van Walach et al. gehanteerd?
- b Leg uit of je uit deze vraagstelling kunt afleiden of dit artikel zal bijdragen aan het antwoord op je eigen praktijkvraag.



Opdracht 2 ■ Waarom is het onderzocht?

In de inleiding van het artikel vind je de verantwoording van het onderzoek: waarom is het onderzocht? Vaak is het probleem belangrijk omdat het bijvoorbeeld vaak voorkomt of omdat het veel leed veroorzaakt. Onderzoek (zeker praktijkgerelateerd onderzoek) wordt altijd gedaan omdat het maatschappelijk of klinisch relevant is.



In de casus Massagetherapie uit het boek gaat het om hoofdpijn, een veelvoorkomend probleem dat veel leed veroorzaakt en tot veel ziekteverzuim leidt.

In een goed artikel wordt de relevantie van het onderzoek duidelijk weergegeven.

- a Op welke manier wordt in het voorbeeldartikel de relevantie van het onderzoek weergegeven?
- b Vind je dit een duidelijke weergave? Motiveer je antwoord.



Opdracht 3 ■ Hoe is het onderzocht?

Om de methodologische kwaliteit van het artikel te beoordelen, is het van belang te weten hoe de onderzoekers te werk zijn gegaan en of dit op de meest optimale manier is gedaan. Je stelt bijvoorbeeld de vraag hoeveel proefpersonen er zijn onderzocht. Om de kwaliteit van het artikel verder te kunnen beoordelen, gebruik je de criteria voor een RCT. Bij RCT moet in het bijzonder gelet worden op aspecten van randomisatie en het selecteren van de interventie- en controlegroep. Is dat niet volgens de regels gedaan, dan is veel af te dingen op de uitkomsten van het onderzoek.

- a Leg het voorbeeldartikel naast de criteria voor een RCT. Hoe zijn de onderzoekers te werk gegaan?
- b Hebben de onderzoekers hun onderzoek op de meest optimale manier uitgevoerd? Motiveer je antwoord.



Opdracht 4 ■ Wat werd er gevonden?

In de resultaten van het artikel dient er uitgelegd te zijn wat er werd gevonden. Deze resultaten worden ook samengevat in de conclusie. Onderzoeksresultaten worden vaak in tabellen weergegeven. Hiervoor is een vorm van statistische analyse toegepast. Kennis van statistische methoden is van belang om deze statistische onderzoeksresultaten te kunnen interpreteren. (Zie ook hoofdstuk 5 uit *Praktijkgericht onderzoek in de (para)medische zorg*.)



Een kleine vuistregel: als de statistiek uitermate ingewikkeld beschreven staat, is dit meestal geen goed teken. Een goede onderzoeksvraag met een duidelijk onderzoeksontwerp heeft ook een helder geformuleerd statistisch plan van aanpak.

- a Lees de conclusie van het voorbeeldartikel kritisch: zijn dit inderdaad de resultaten? Of is het een (te) verregaande interpretatie van de auteurs? Motiveer je antwoord.
- b Op welke manier worden de resultaten gepresenteerd?



Opdracht 5 ■ Wat zijn de sterke en zwakke kanten van het onderzoek?

In een goed artikel wordt hier in de discussie serieus aandacht aan besteed. Met name de zwakke kanten worden in artikelen niet altijd (volledig) genoemd. Als kritische lezer is het, met behulp van de acht criteria voor een RCT, mogelijk hierover een onderbouwde mening te hebben.

- a In hoeverre wordt in het voorbeeldartikel aandacht besteed aan de sterke en zwakke kanten van het onderzoek?
- b Leg uit, aan de hand van de criteria voor een RCT, of de onderzoekers zowel de sterke als de zwakke kanten voldoende hebben belicht.



Opdracht 6 ■ Wat is de betekenis van de resultaten?

Vaak geven de auteurs in de discussie duidelijk aan wat de betekenis is voor de praktijk. Aan de kritische lezer is het verder je taak om dit ook te relateren aan je eigen praktijkvoering.

Verplaats je nog eens in de fysiotherapeut van de casus Massagetherapie. Is wat in het artikel staat van toepassing op de patiënten in jouw fysiotherapiepraktijk? Motiveer je antwoord.

Alternatief artikel

A randomized, controlled trial of massage therapy as a treatment for migraine. Lawler et al. *Ann Behav Med*, 2006; 32; 50-59.